

שם ועבר

רש"י בראשית פרשת נח פרק י

למדנו שהיה עבר נביא שקרא שם בנו על שם העתיד

רד"ק בראשית פרשת נח פרק י

קרא שם האחד פלג, הטעם כי בימיו נפלגה הארץ, כלומר כשנולד היה מכינים הפלגה, לפיכך קרא שמו פלג:

ושם אחיו יקטן - ולא זכר הטעם. ואמרו כי ממנו ואילך חסרו שנות האנשי' מאשר היו בתחלה, שהרי עבר היה חי ארבע מאות וששים וארבע שנים ופלג בנו מאתים ושלושים ותשע שנים, הנה חסרו יותר ממחצה, וכן היה הלוך וחסור, וקרא לפלג על שם הפלגה, וליקטן על שם קטנות השנים, וידע זה עבר בעת הולדו, כי נולד וצורתו קטנה מהנולדים אשר היו לפניו, וידע כי גם שנותיו יהיו קטנים, כי הראשונים כמו שכתבנו היו מאריכים ימים והיו גדולי הגוף, והטעם כתבנו, וכיון שראה עבר צורת בנו הקטנה ידע כי גם ימיו יהיו מעטים כנגד דורות הראשונים. ובדרז"ל (ב"ר ל"ז) נביא גדול היה עבר שקרא את שם בנו פלג ברוח הקודש

ר' יוסף בכור שור בראשית פרשת נח פרק י

(כה) פלג. הכי נזרק בפיו על שם העתיד, ובסדר - עולם אומר נביא גדול היה עבר. כי בימיו נפלגה וגו': כלומר נחלקו שני חיי בני - אדם, כי עד פלג תמצא כלל השנים לבד הפרט ד' מאות, ומפלג ואילך מאתים, והכל מפרשים על שם הפלגה נקרא פלג, ואיכא למימר הא והא גרמא ליה לקרות פלג

רש"י בראשית פרשת לך לך פרק יד

(יח) ומלכי צדק - מדרש אגדה הוא שם בן נח:

רש"י בראשית פרשת לך לך פרק יד

יתן לו - אברם, מעשר מכל אשר לו לפי שהיה כהן:

אבן עזרא בראשית פרשת לך לך פרק יד

(יח) ומלכי צדק נקרא כן בעבור שהוא מלך על מקום צדק, וי"א כי הוא שם.

רד"ק בראשית פרשת לך לך פרק יד

(יח) ומלכי צדק מלך שלם - הוא ירושלים, וכן כתוב ויהי בשלם סכו (תהלים ע"ו) ונקראו מלכי ירושלים מלכי צדק מן אדני צדק וכן כתוב בספר יהושע אדני צדק מלך ירושלים (י' א'), כי ירושלים הוא מקום הצדק והשלום לא יסבול עול וחמס ומעשה תועבה זמן ארוך, לפיכך מקיא החטאים היושבים בה. כמו שאמר ולא תקיא הארץ אתכם בטמאכם אותה

כאשר קאה את הגוי אשר לפניכם (ויקרא י"ח) ואמר אלהי נכר הארץ (דברים ל"א) כי היא כנגד קו השווה ואוירה מזוג, וכן אמר יפה נוף משוש כל הארץ (תהלים מ"ט) ואמרו בדרש (פדר"א כ"ז, ב"ר נ"ו נדרים ל"ב) כי מלכי צדק הוא שם בן נח:

רש"י בראשית פרשת וירא פרק כא

משתה גדול - שהיו שם גדולי הדור, שם ועבר ואבימלך:

רש"י בראשית פרשת חיי שרה - תולדות פרק כה

(כב) ויתרוצצו - על כרחך המקרא הזה אומר דורשני, שסתם מה היא רציצה זול וכתב אם כן למה זה אנכי. רבותינו דרשוהו לשון ריצה, כשהיתה עוברת על פתחי תורה של שם ועבר יעקב רץ ומפרכס לצאת, עוברת על פתחי עבודה זרה עשו מפרכס לצאת

רש"י בראשית פרשת חיי שרה - תולדות פרק כה

ותלך לדרוש - לבית מדרשו של שם:

אבן עזרא בראשית פרשת חיי שרה - תולדות פרק כה

(כג) ויאמר ד' לה על ידי נביא, או אברהם בעצמו, כי לא מת עד שהי' בניה בני ט"ו שנה.

רד"ק בראשית פרשת חיי שרה - תולדות פרק כה

ותלך לדרוש את ה' - יש בדרז"ל (ב"ר ס"ג) שהלכה לבית מדרשו של שם לדרוש את ה' מאת שם מהו הדבר הזה שקרה לה; ויאומן כי שם היה חי שהרי היה אחר אברהם אבינו ל"א שנה; ואם הוא מלכי צדק היה בירושלים ולמה נאמר שהניחה אברהם אבינו שהיתה עמו והיה נביא גדול והלכה לירושלים אל שם לדרוש את ה', כי אברהם אבינו חי עד שהיו יעקב ועשו בני ט"ו שנה. ומה שאמר ותלך לדרוש את ה', אולי אברהם היה יושב בבית אחד עם קטורה ובניה:

(כג) ויאמר ה' לה - ע"י הנביא, היה אברהם או שם:

רש"י בראשית פרשת תולדות - ויצא פרק כח

(ט) אחות נביות - ממשמע שנאמר בת ישמעאל איני יודע שהיא אחות נביות, אלא למדנו שמת ישמעאל משיעדה לעשו קודם נשואיה והשיאה נביות אחיה. ולמדנו שהיה יעקב באותו הפרק בן ששים ושלוש שנים, שהרי ישמעאל בן שבעים וארבע שנים היה כשנולד יעקב, ארבע עשרה שנה היה גדול ישמעאל מיצחק, ויצחק בן ששים שנה בלדת אותם הרי שבעים וארבע, ושנותיו היו מאה שלושים ושבע, שנאמר (לעיל כה יז) ואלה שני חיי ישמעאל וגו', נמצא יעקב כשמת

ישמעאל בן ששים ושלוש שנים היה, ולמדנו מכאן שנטמן בבית עבר ארבע עשרה שנהב ואחר כך הלך לחרן, שהרי לא שזה בבית לבן לפני לידתו של יוסף אלא ארבע עשרה שנה, שנאמר (שם לא מא) עבדתוך ארבע עשרה שנה בשתי בנותיך ושש שנים בצאנך ושכר הצאן משנולד יוסף היה, שנאמר (שם ל כה) ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף וגו', ויוסף בן שלשים שנה היה כשמלך, ומשם עד שירד יעקב למצרים תשע שנים, שבע של שובע ושתיים של רעב, ויעקב אמר לפרעה (שם מז ט) ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה. צא וחשוב ארבע עשרה שלפני לידת יוסף, ושלושים של יוסף, ותשע משמלך עד שבא יעקב הרי חמשים ושלוש, וכשפירש מאביו היה בן ששים ושלוש הרי מאה ושש עשרה, והוא אומר שלשים ומאת שנה, הרי חסרים ארבע עשרה שנים הא למדת שאחר שקבל הברכות נטמן בבית עבר ארבע עשרה שנים.

אבן עזרא בראשית פרשת תולדות - ויצא פרק כח

(ט) אחות נביות נכבד היה מכל אחיו, או שהי' לישמעאל נשים רבות. וזאת היתה אחות נביות:

רד"ק בראשית פרשת תולדות - ויצא פרק כח

(ט) אחות נביות - כי היה נביות בעל השם, וכן "אחות לבן" "אחי יפת":